

Helhetsperspektiv Höje å

Kartering av oreglerade sträckor och
förslag för förbättrad biologisk mångfald

Preliminär rapport 2016-08-15

på uppdrag av
Höje å vattenråd

Ekolog
gruppen

Helhetsperspektiv Höje å

Kartering av oreglerade sträckor och förslag för förbättrad biologisk mångfald

Rapporten är upprättad av: Rebecka Nilsson
Granskning: Johan Krook

Uppdragsgivare: Höje å vattenråd

Omslagsbild: Höje å uppströms Genarp. Fotograf: Rebecka Nilsson

Landskrona 2016-08-15
EKOLOGGRUPPEN

Totalt antal sidor i huvuddokument (inkl omslag): 58
Antal bilagor: 1
Utskriftsversion: 16-08-15
Wordfil: Höjeå_oreglerade_sträckor_2016.docx

Innehåll

	sidan
Sammanfattning	6
Bakgrund	6
Metod.....	6
Identifiering av oreglerade sträckor	6
Fältkartering	6
Beräkning av fallet	7
Resultat från kartering av oreglerade sträckor.....	7
Kartering Höje å.....	8
Genom Lomma.....	8
Trolleberg 1	12
Trolleberg 2	15
Nedströms Alberta.....	19
Esarp.....	23
Nedströms Gödelövsbäcken	27
Genarp	30
Nedströms Häckebergasjön.....	33
Kartering biflöden	37
Önnerupsbäcken – Laxmans Åkarp	37
Vallkärrabäcken – Lilleby	40
Vallkärrabäcken – Vindfälle gård	44
Vallkärrabäcken – Fjellie Boställe	47
Råbydiket – Utloppet i Höje å.....	50
Råbydiket – Stora Bjällerup	53
Diskussion och slutsatser	55

Bilagor

Bilaga 1: Fältprotokoll

Sammanfattning

De flesta vattendragen i Höje å avrinningsområde ingår i dikningsföretag, men det finns några delsträckor som är oreglerade. De oreglerade sträckorna i huvudfåran, Vallkärrabäcken och Råbydiket har, inom ramen för detta projekt, karterats i fält. Vid karteringen bedömdes skötselbehovet på sträckan samt om åtgärder för att främja den biologiska mångfalden kan genomföras på sträckan.

Fallet på samtliga oreglerade sträckor är bra vilket kan vara en anledning till att de inte ingår i något dikningsföretag då man troligen inte har haft problem med avvattningen. De flesta sträckor i huvudfåran bedöms som fina och bör lämnas till fri utveckling. På vissa platser kan förhållandena för öring förbättras genom tillförsel av sten och grus.

Biflödena har troligtvis rätas någon gång även om de inte ingår i dikningsföretag. Dessa sträckor är tämligen raka med dålig beskuggning och erosion. För att främja den biologiska mångfalden på dessa sträckor kan olika åtgärder genomföras. Förslag på sådana åtgärder är plantering av träd, minska erosionen av slänterna genom avfasning eller erosionskydd med sten och förbättra förutsättningarna för öring genom att tillföra sten och grus till lekbottnar samt skapa uppväxtområde genom att tillföra block.

Bakgrund

Stora delar av Höje å och dess biflöden har någon gång rätats och grävts djupare och många av vattendragen i avrinningsområdet är reglerade genom dikningsföretag. Mindre sträckor i vattensystemet är fortfarande oreglerade, det vill säga de ingår inte i något dikningsföretag och är mer eller mindre naturliga i sin utformning och har fått utvecklas fritt. I föreliggande rapport har dessa oreglerade sträckor karterats med avseende på möjligheter och behov att genomföra åtgärder för att främja den biologiska mångfalden.

Metod

Identifiering av oreglerade sträckor

De sträckor som inte är reglerade har identifierats genom att undersöka vilka delar av Höje å och biflödena Önnerupsbäcken, Vallkärrabäcken, Dynnbäcken, Råbydiket, Dalbydiket och Gödelövsbäcken som ingår i dikningsföretag. Samtliga sträckor, förutom sträckan förbi Källby reningsverksdammar, som inte ingår i ett dikningsföretag har karterats i fält. Sträckan förbi Källby reningsverksdammar har inte karterats då denna sträcka är reglerad genom en vattendom som gäller omgrävningen av ån i samband med att reningsverksdammarna byggdes.

Fältkartering

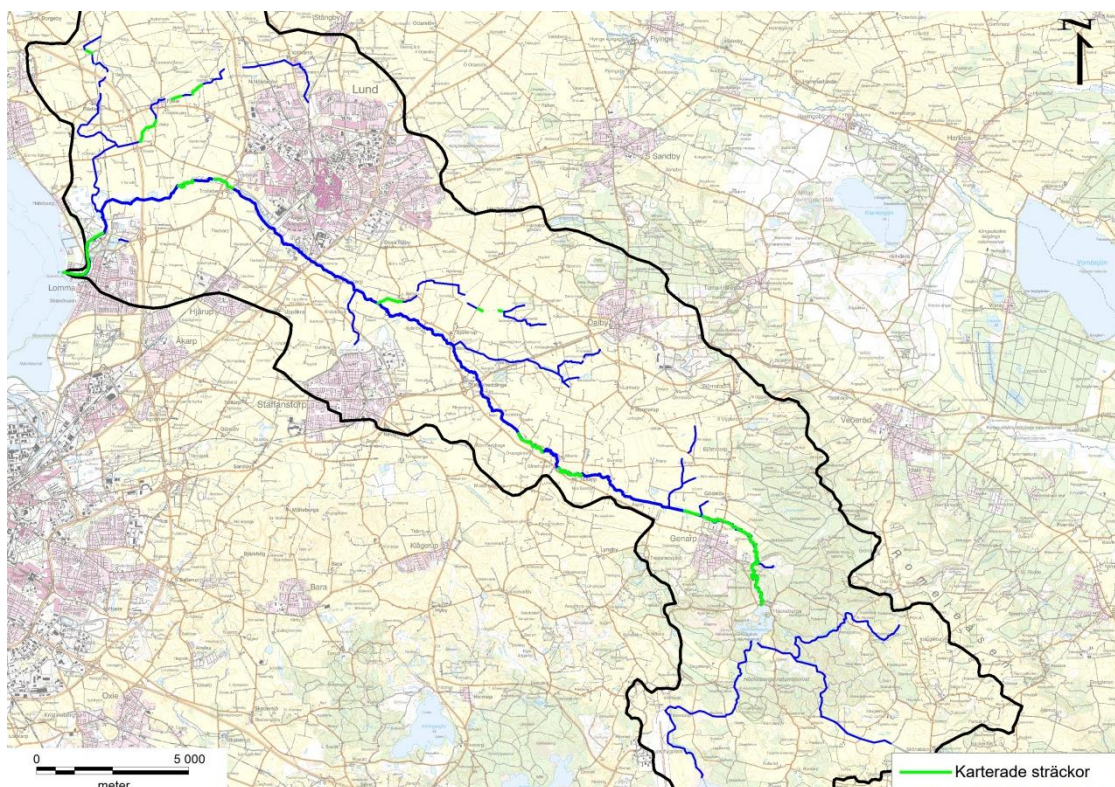
Flera parametrar noterades under fältkarteringen av de oreglerade sträckorna. De parametrar som dokumenterades var erosion, fall, bottensubstrat, beskuggning, dämning, skyddszoner, samt bedömning av skötselbehov (se fältprotokoll, bilaga 1). Om markägare eller arrendator till marken runt ån/bäcken påträffades vid fältkarteringen dokumenterades dennes erfarenhet av skötseln på sträckan. Vidare har fallet på vattendragen noterats och metodiken för detta är beskriven nedan. Dessutom dokumenterades samtliga sträckor med foto.

Beräkning av fallet

Fallet på sträckorna kan vara intressant ur flera aspekter, bland annat för att få en bild av vattendragets hydrologiska karaktär som kan vara avgörande för om det kan vara lämpligt att göra fiskevårdande åtgärder på en sträcka. I huvudfåran har det gjorts inmätningar i fält av tvärsektioner från Lomma till Genarp. Dessa inmätningar har använts för att avgöra bottennivån i start och slut på de inmätta sträckorna. Genom att räkna fram höjdskillnaden kan fallet räknas ut med hjälp av längden på den sträcka som berörs. Fallet presenteras i promille i rapporten. För de sträckor där det inte finns inmätningar, vilket gäller sträckorna förbi Genarp och mellan Genarp och Häckebergasjön samt alla delsträckor i biflödena, har flygscannad höjddata använts för att bestämma fallet genom nivåskillnaderna mellan den övre och den nedre delen av respektive delsträcka. För de sträckor där det finns inmätningar utförda, genomfördes en jämförelse med den nivåskillnad som togs fram med höjddata. Denna jämförelse gjordes för att avgöra hur stor skillnad i fall som de olika metoderna genererade. Genom att använda höjddata kan fallet både underskattas och överskattas men ger ändå en ungefärlig uppgift om fallet. Båda metoderna medför osäkerheter. Vid användning av höjddata är det inte bottennivån som kan utläsas utan nivån på vattenytan vid tidpunkten för flygscanningen. Inmätningarna i fält utgörs av punktvärden på bottennivån, som kan variera stort inom en kort sträcka.

Resultat från kartering av oreglerade sträckor

Totalt identifierades 13 sträckor som inte ingår i något dikningsföretag i Höje å (se figur 1). Av dessa karterades samtliga. Den oreglerade sträckan från Häckebergasjön förbi Genarp är uppdelad i två delsträckor i redovisningen.

Figur 1. Oreglerade sträckor i Höje å och dess biflöden som har karterats inom detta projekt.

Kartering Höje å

Genom Lomma

Beskrivning

Höje å från mynningen till Lomma kyrka är inte reglerat i ett dikningsföretag. Sträckan är nästan 2,5 km (se figur 2).

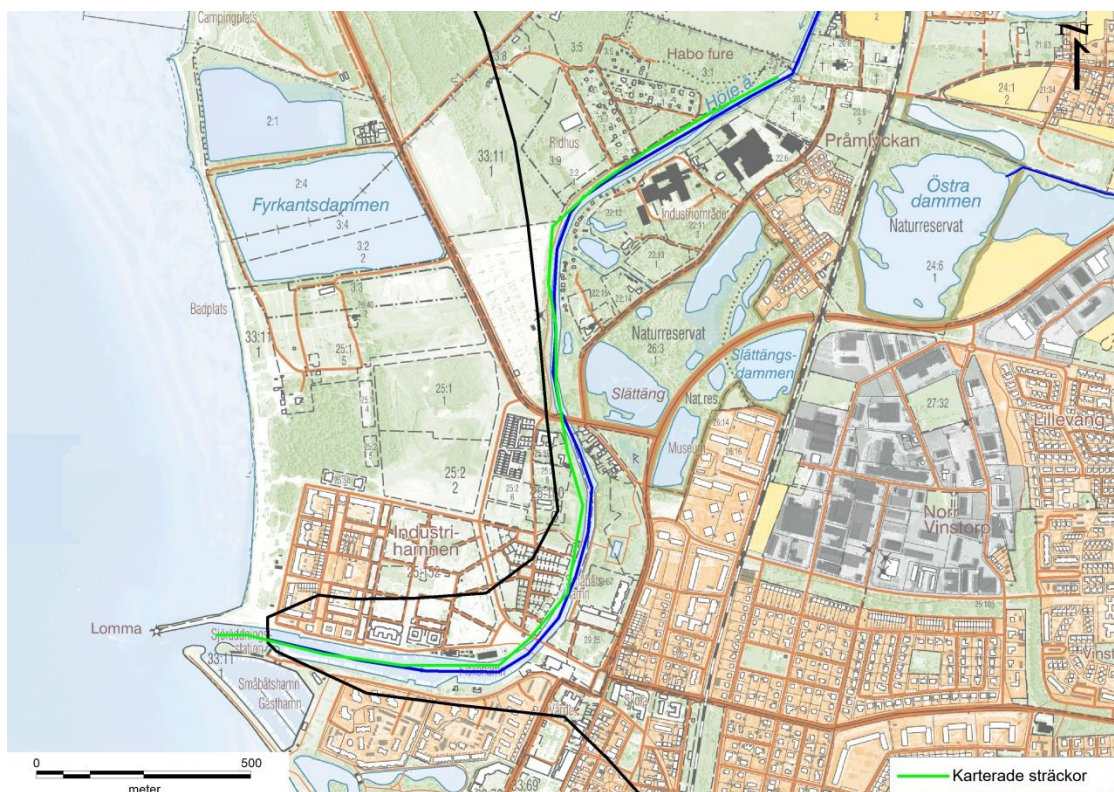
Även om Höjeå på ovanstående sträcka inte är reglerad i ett dikningsföretag har ån, på sträckan, ingen möjlighet att utvecklas fritt. Vid mynningen kantas ån av bryggor för promenad och möjlighet att förtöja båtar (se figur 3 och 4).

Precis nedströms och uppströms Södra Västkustvägen finns bebyggelse i direkt anslutning till ån på den östra sidan (se figur 5). På västra sidan finns en ca 10 m bred sumpskog intill ån (se figur 6). Sumpskogen ger en mer naturlig känsla av ån än övriga delar av sträckan.

Tvärsektioner är inte tillgängliga på den nedersta 180 m av Höje å precis vid mynningen. På den ca 1 600 m långa sträckan är höjdskillnaden ca 1,6 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på knappt 1 ‰ (se figur 7).

Åtgärder/skötsel

Vid fältkarteringen sågs inget behov av skötsel.

Figur 2. Oreglerad sträcka av Höje å från mynningen till Lomma kyrka.

Figur 3. Höje å strax uppströms mynningen i Lommabukten. Här finns möjlighet för promenader.

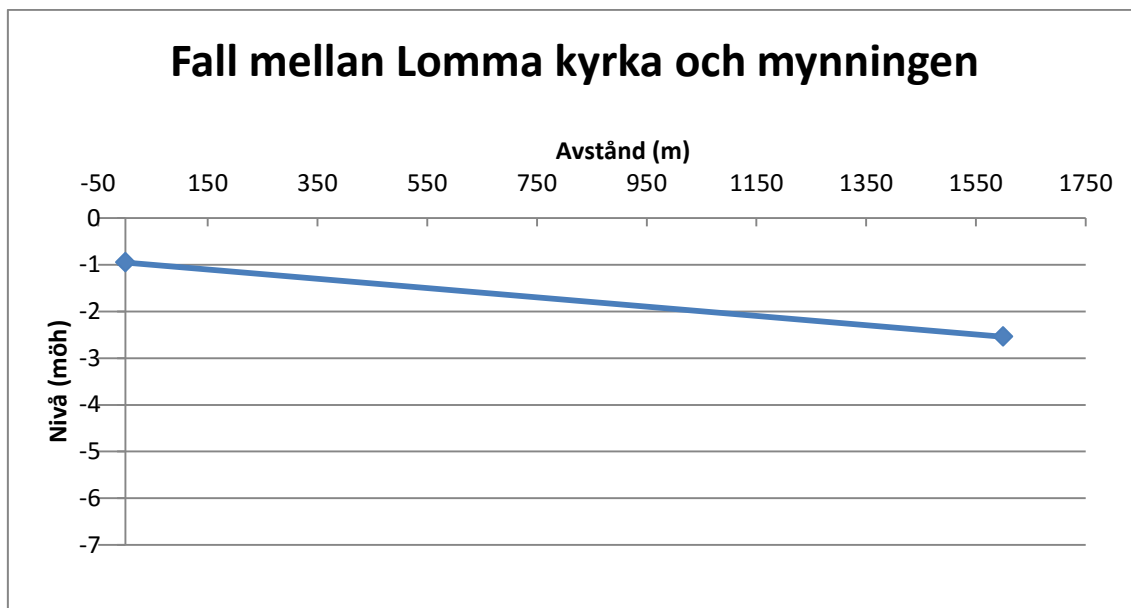
Figur 4. Höje å strax uppströms mynningen i Lommabukten. Förtöjning av båtar längs Höje ås södra sida. Även här finns det möjlighet att promenera längs ån.

Figur 5. Höje å nedströms Lomma kyrka. Höje å kantas av bebyggelse.

Figur 6. Höje å nedströms Lomma kyrka. Här kantas Höje å av en 10 m bred sumpskog.

Figur 7. Fallet från Lomma kyrka till ca 180 m uppströms mynningen.

Trolleberg 1

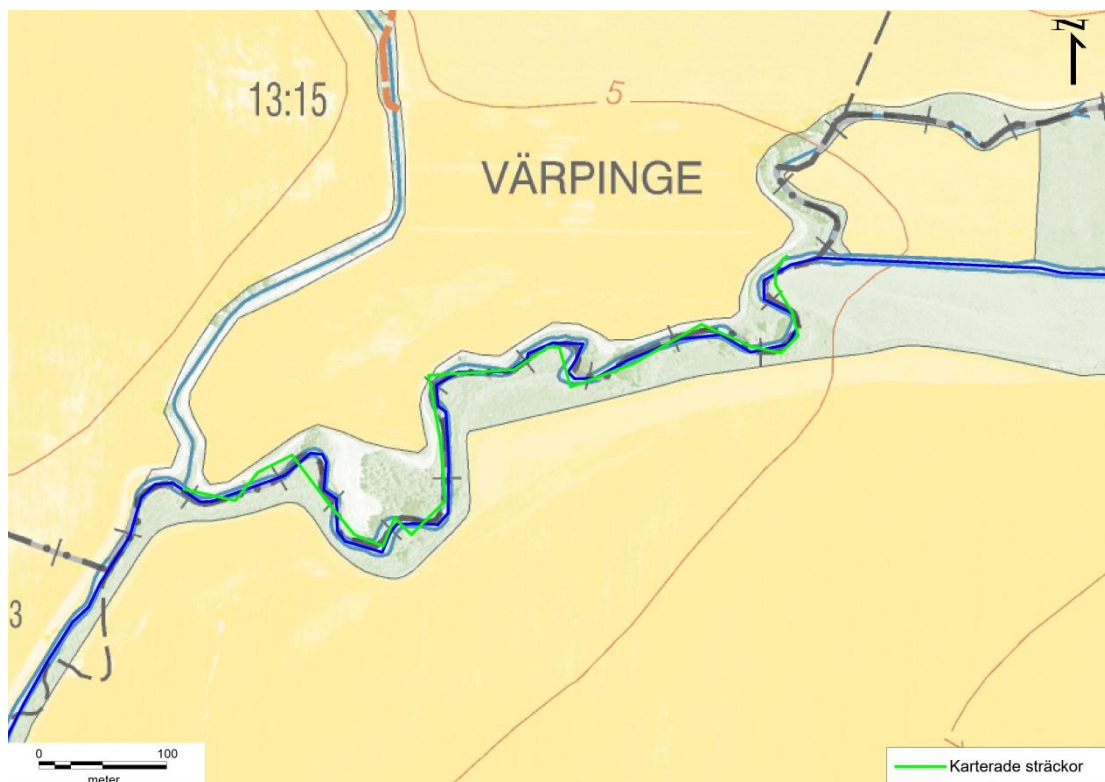
Beskrivning

Nedströms den återmeandrade sträckan finns en oreglerad del av Höje å (se figur 8). Sträckan är ca 900 m.

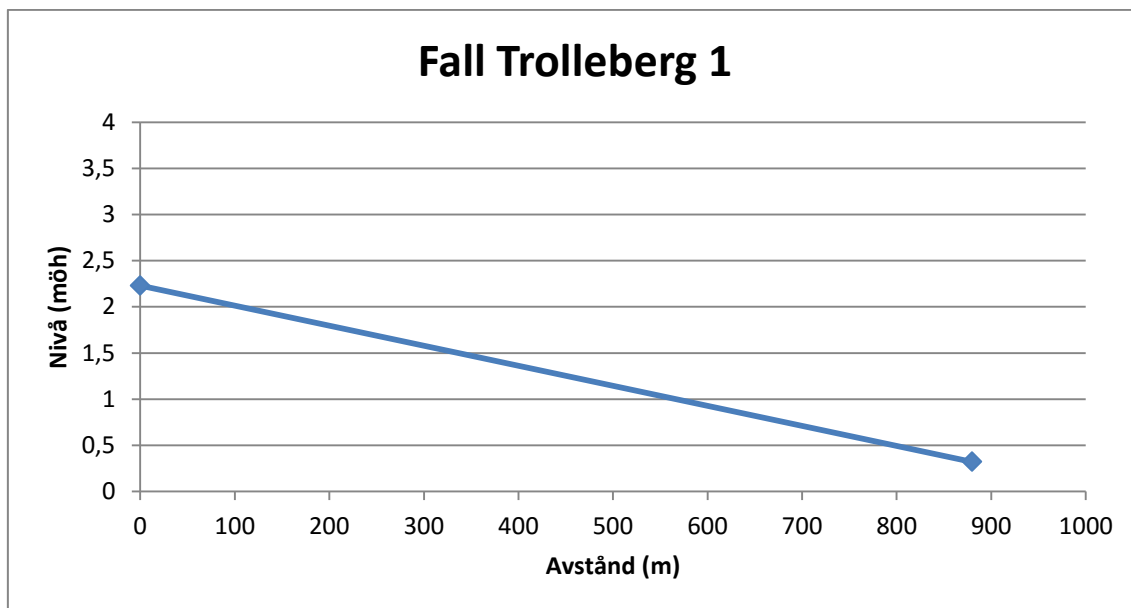
Höje å är på denna sträcka varierande när det gäller fall, bottenstrukturer och beskuggning. På den ca 900 m långa sträckan är höjdskillnaden nästan 2 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på ca 2 ‰ (se figur 9). Sträckan är varierande med korta strömsträckor och med lugna partier (se figur 10). På de korta partierna med strömt vatten överlagras hårbotten ofta med lera. Detta kan bland annat bero på den erosion av slänterna som påträffades frekvent (se figur 11). Bitvis är det bra beskuggning av ån (se figur 12).

Åtgärder/skötsel

Sträckan verkar få utvecklas fritt och det syntes inga tecken på skötsel. Under fältkarteringen bedömdes det inte heller finnas något skötselbehov på sträckan. För att minska risken för att skötselbehov ska uppstå i framtiden kan erosionen av slänterna möjligen åtgärdas genom t ex avfasning. Erosionsdämpande åtgärder kan möjligen även ha positiva effekter på örningen genom minskad tillförsel av sediment till vattnet och minskad igenslammningen av bottenarna. Sammantaget anses det vara bra om sträckan får fortsätta att utvecklas fritt utan någon skötsel.

Figur 8. Oreglerad delsträcka av Höje å vid Trolleberg nedströms den återmeandrade delen av Höje å.

Figur 9. Fallet på sträckan nedströms den återmeandrade delen av Höje å vid Trolleberg.

Figur 10. Höje å nedströms den återmeandrade sträckan. En kort strömsträcka.

Figur 11. Höje å nedströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. Erosion av slänt påträffades i nästan varje sväng.

Figur 12. Höje å nedströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. Små träd och buskar, som bidrar till beskuggningen av vattendraget, kantar ån längs delar av sträckan.

Trolleberg 2

Beskrivning

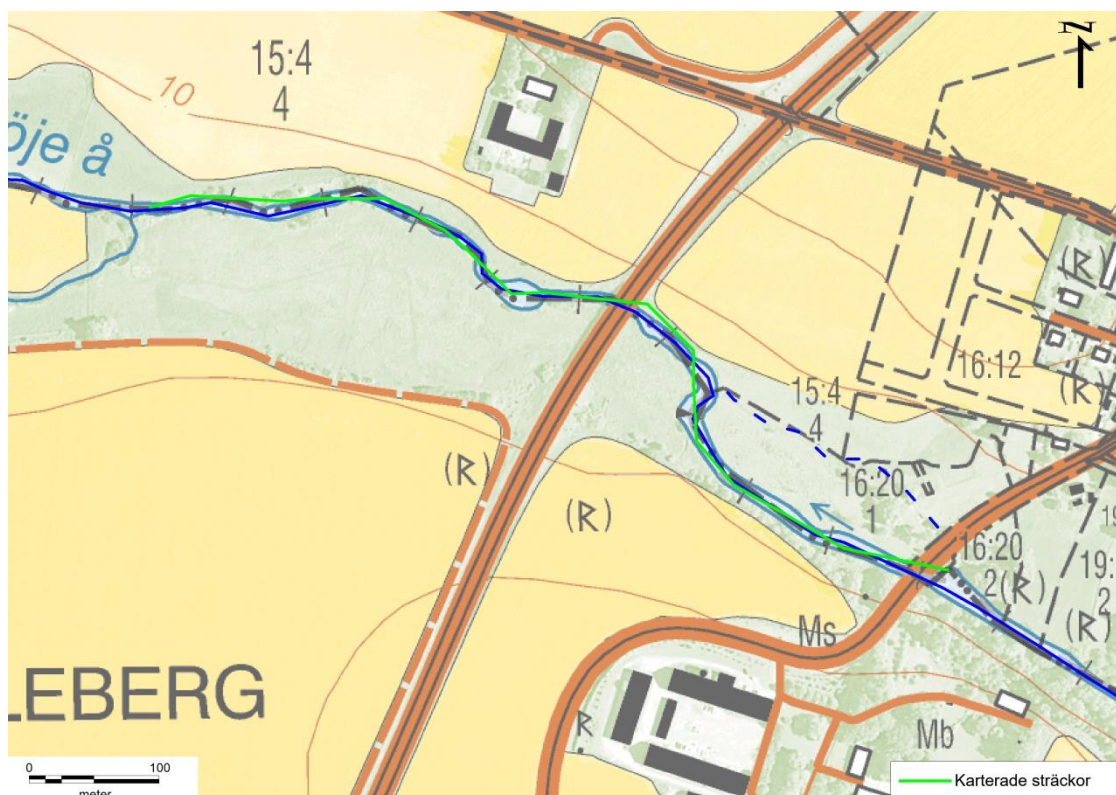
Uppströms den återmeandrade sträckan finns ytterligare en ca 750 m lång sträcka av Höje å som inte ingår i något diktningföretag (se figur 13).

Ån kantas av betesmark och åker växelvis på norra och södra sidan. Träd kantar ån på den södra sidan längs de övre 150 m av sträckan. Längs resterande del av sträckan finns enbart enstaka träd (se figur 14). I de övre delarna har ån två fåror där den norra fåran är betydligt grundare och smalare än den södra (se figur 14 och 15). Den norra fåran är möjligen inte vattenförande under vissa delar av året.

Ån är varierad och det finns både strömsträckor och lugnare parti (se figur 16 och 17). På den drygt 700 m långa sträckan är höjdskillnaden nästan 2 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nära 3 ‰ (se figur 18). Trots strömsträckor så består bottenstrukturer främst av lera. På något enstaka ställe finns det träd och grenar som kan orsaka viss dämning men dessa bedöms inte orsaka några problem i dagsläget.

Åtgärder/Skötsel

Sträckan är varierad och fin och det har troligen inte skett någon rensning på senare år. Det bedöms inte finnas något skötselbehov på sträckan. För att möjligen utesluta framtida skötselbehov hade träd och buskar kunnat planteras längs åns södra sida för att öka beskuggningen och minska växtligheten i ån. Förutsättningarna för livet i vattnet hade dock kunnat förbättras genom att grus och sten tillfördes på kortare strömsträckor.

Figur 13. Oreglerad sträcka uppströms den återmeandrade delen av Höje å vid Trolleberg. I de övre delarna av sträckan finns två fåror varav den norra är markerad med blå streckad linje.

Figur 14. Höje å uppströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. Längs den södra fåran i de övre delarna kantas ån av träd längs den södra stranden.

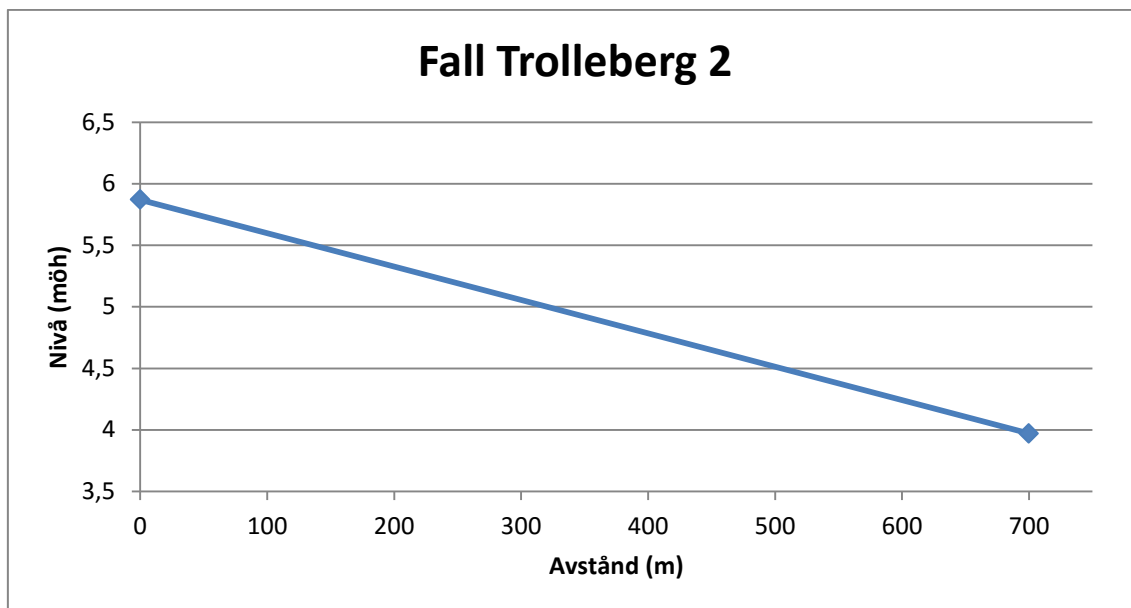
Figur 15. Höje å uppströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. Den norra fåran i de övre delarna av sträckan. Ån rinner här igenom en fuktig betesmark som betas av kor.

Figur 16. Höje å uppströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. En lugn sträcka av Höje å.

Figur 17. Höje å uppströms den återmeandrade sträckan vid Trolleberg. En strömsträcka i Höje å. Ett större block syns i ån och flera vid sidan om ån.

Figur 18. Fallet på sträckan uppströms den återmeandrade delen av Höje å vid Trolleberg.

Nedströms Alberta

Beskrivning

Nedströms Alberta har en 1 200 m oreglerad sträcka av Höje å karterats (se figur 19).

Fin och varierad sträcka där lugna partier växlas med strömpartier dock är det mestadels lugna partier på sträckan (se figur 20). På den nästan 1 200 m långa sträckan är höjdskillnaden ca 2 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på drygt 1,5 ‰ (se figur 21). En stor andel av ån är beskuggad på sträckan och ån kantas ofta av träd på båda sidorna (se figur 22). Det finns lite problem med erosion men inte i någon större utsträckning.

Enligt en markägare längs sträckan har man rensat ån en gång på 50 år. Under rensningen var det enbart nedfallna träd och grenar, som orsaka dämning, som avlägsnades. Vidare har även åtgärder för att minska erosionen gjorts genom att lägga ut sten i slänten (se figur 23). På enstaka ställe finns grenar som ramlat ner i ån som kan orsaka dämning som en följd av att vegetation och annat bråte fastnar (se figur 24).

Åtgärd/skötsel

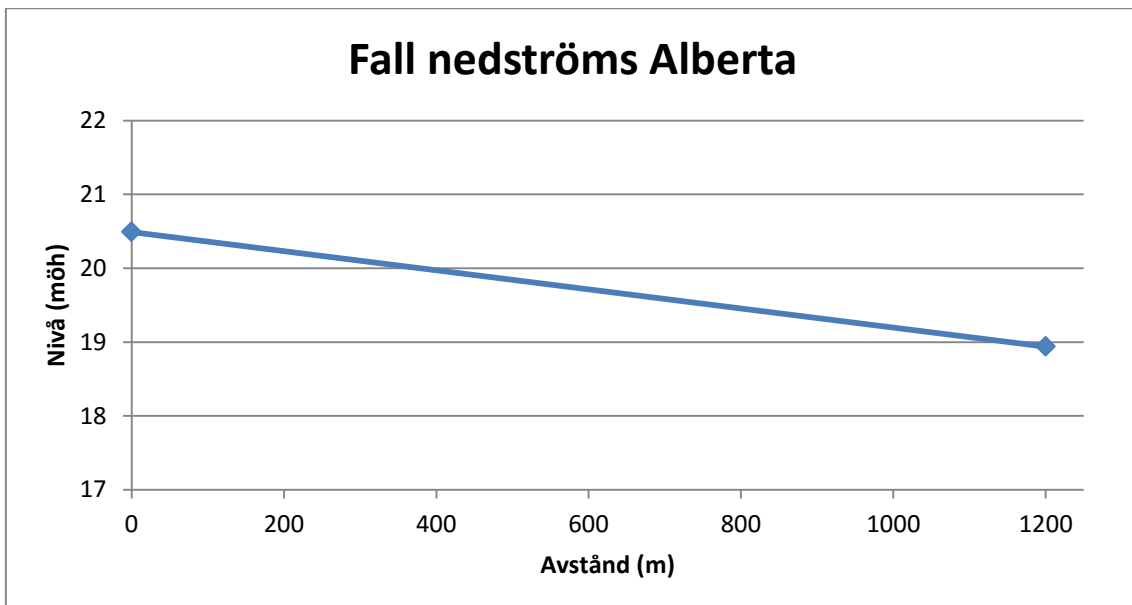
Det bedöms inte finnas något behov av skötsel längs sträckan. Om markägaren skulle uppleva problem med avvattnings skulle en liknande rensning som gjorts tidigare, där nedfallna träd och grenar som orsakade dämning avlägsnades, göras om.

Figur 19. Oreglerad sträcka av Höje å nedströms Alberta.

Figur 20. Höje å nedströms Alberta. Mestadels träd på den södra sidan av ån skapar skugga i ån och sänker vattentemperaturen på sommaren.

Figur 21. Fallet på sträckan nedströms Alberta.

Figur 22. Höje å nedströms Alberta. Träd på båda sidorna ån. Lite erosion påträffades i svängarna.

Figur 23. Höje å nedströms Alberta. Stenar har placerats i slänten för att förhindra fortsatt erosion på vissa platser.

Figur 24. Höje å nedströms Alberta. Grenar har ramlat ner i ån och kan möjligen orsaka viss dämning.

Esarp

Beskrivning

Vid Esarp har en 1 300 m lång oreglerad sträcka av Höje å karterats (se figur 25). Ån slingrar sig fram i landskapet och kantas av betesmark längs långa sträckor samt av åker utmed en begränsad sträcka i norr. Även på denna sträcka är flödet varierande med omväxlande lugna partier och strömpartier (se figur 26). På den ca 1 300 m långa sträckan är höjdskillnaden nästan 2,5 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 2 ‰ (se figur 27).

I de övre delarna av sträckan är beskuggningen begränsad (se figur 26). I de nedre delarna av sträckan är stora delar av sträckan beskuggad av träd på både södra och norra sidan av ån (se figur 28).

I den nedre delen av sträckan finns en gammal kvarn (Alberta kvarn) där dämnet fortfarande finns kvar (se figur 29). Det har på platsen gjorts ett omlöp så att fisk kan ta sig uppströms dämnet (se figur 30).

På sträckan finns enbart enstaka tecken på erosion som är en naturlig följd av åns slingrande lopp och bedöms inte heller orsaka några problem. Vidare finns det även en del träd som ligger i vattnet och kan orsaka dämning (se figur 31).

Åtgärder/skötsel

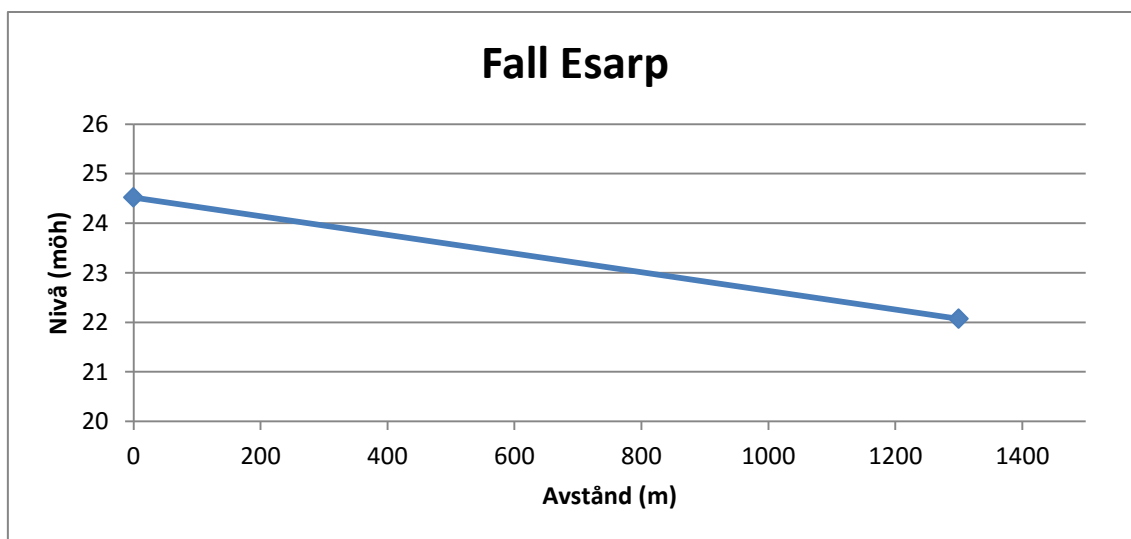
Höje å är på denna sträcka fin och varierad vilket medför att någon skötsel eller åtgärder för den biologiska mångfalden inte anses vara nödvändig. Det bästa vore om ån kan få fortsätta utvecklas fritt på sträckan. Vid karteringen sågs tecken på att en korvsjö håller på att bildas vid den andra svängen nedströms Esarps kyrka. Träd som fallit ned i ån skapar en variation både över och under vattnet som är positiv för naturmiljön. Utgör träden ett allvarligt hinder för markavvattningen måste de emellertid tas bort.

Figur 25. Oreglerad sträcka av Höje å vid Esarp.

Figur 26. Höje å vid Esarp. Lugnt parti vid Esarps kyrka.

Figur 27. Fallet på sträckan vid Esarp.

Figur 28. Höje å vid Esarp. Träd på både norra och södra sidan av ån.

Figur 29. Höje å vid Alberta kvarn. Kvarvarande dämme vid Alberta kvarn.

Figur 30. Höje å vid Alberta kvarn. Omlöp vid Alberta kvarn.

Figur 31. Höje å vid Esarp. Grenar och träd har ramlat ner i ån och kan orsaka dämning.

Nedströms Gödelövsbäcken

Beskrivning

Nedströms Gödelövsbäckens mynning i Höje å har en oreglerad sträcka på ca 500 m karterats (se figur 32).

Sträckan är varierad med omväxlande lugna partier och strömsträckor (se figur 33). På den 500 m långa sträckan är höjdskillnaden ca 0,8 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 2 ‰ (se figur 34). Det har troligen varit problem med erosion tidigare då det finns utlagt stenar i slänten på två ställen (se figur 35). Det finns en del träd längs åns södra sida som bidrar till beskuggning på sträckan (se figur 36). Det har tidigare gjorts fiskevårdsåtgärder på sträckan, flera lekbottnar har anlagts och träd har planterats på åns södra sida.

Åtgärder/skötsel

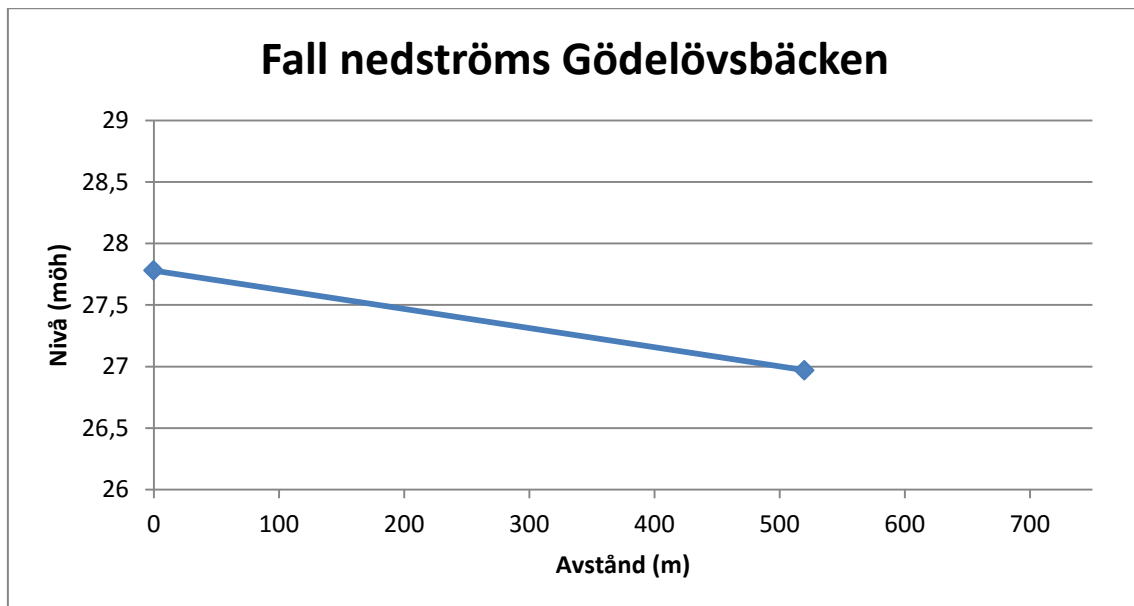
Sträckan bedöms inte vara i behov av skötsel.

Figur 32. Oreglerad sträcka av Höje å nedströms Gödelövsbäckens mynning.

Figur 33. Höje å nedströms Gödelövsbäckens mynning. En kort sträcka med bra fall.

Figur 34. Fallet på sträckan nedströms Gödelövsbäckens mynning i Höje å.

Figur 35. Höje å nedströms Gödelövsbäckens mynning. Erosionsskydd i slänten.

Figur 36. Höje å nedströms Gödelövsbäckens mynning. Träd längs åns södra slänt. Bidrar dels till beskuggning men stabiliserar även slänten och minskar risken för erosion.

Genarp

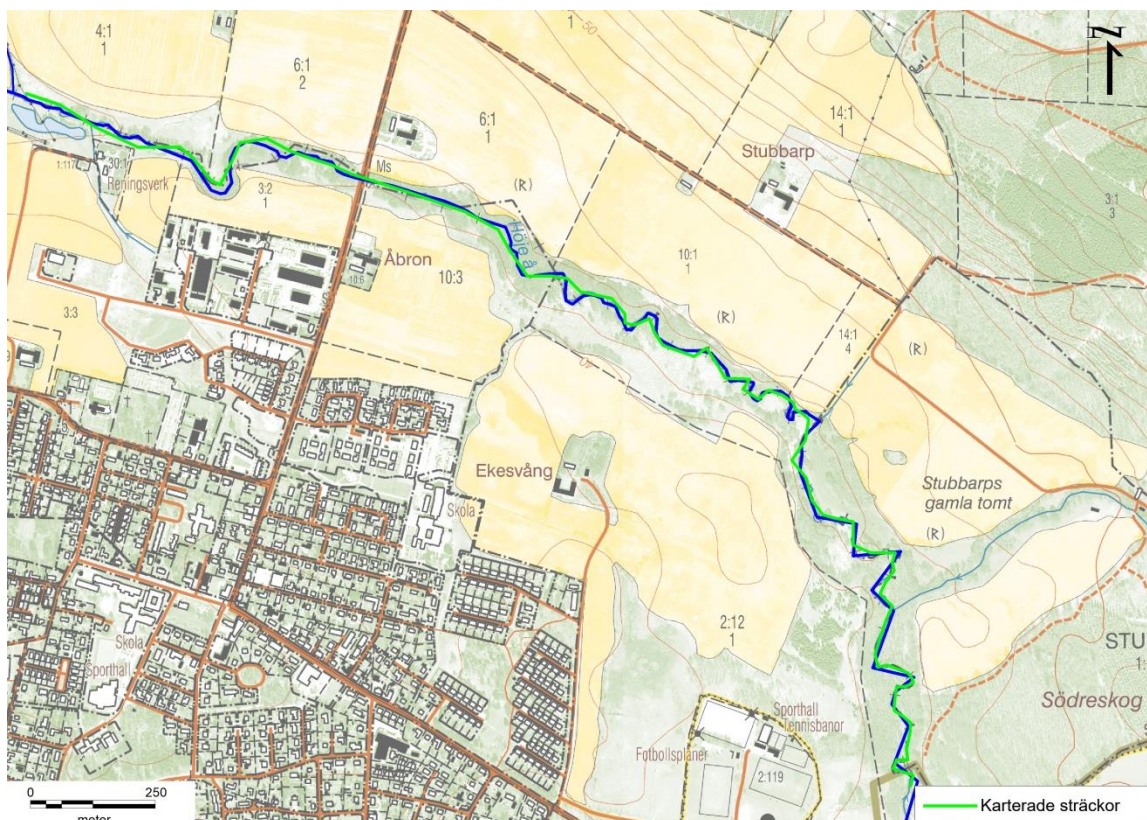
Beskrivning

Förbi Genarp har en ca 3 200 m lång sträcka karterats (se figur 37).

Längs större delen av sträckan finns det träd på både norra och södra sidan om ån och beskuggningen på sträckan bedöms som god (se figur 38). Träd och grenar ligger på flera ställen i ån och kan orsaka viss dämning men denna eventuella dämning bedöms inte medföra någon negativ effekt på omkringliggande mark (se figur 39). På den 3 200 m långa sträckan är höjdskillnaden nästan 7 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på drygt 2 ‰ (se figur 40). Fallet varierar på sträckan och strömsträckorna växlas med lugna partier. Bottensubstratet är också varierande med periodvis hårdbotten (se figur 41).

Åtgärder/skötsel

Den samlade bedömningen av sträckan är att det inte behöver göras några åtgärder för att främja den biologiska mångfalden eller finns något behov av skötsel.

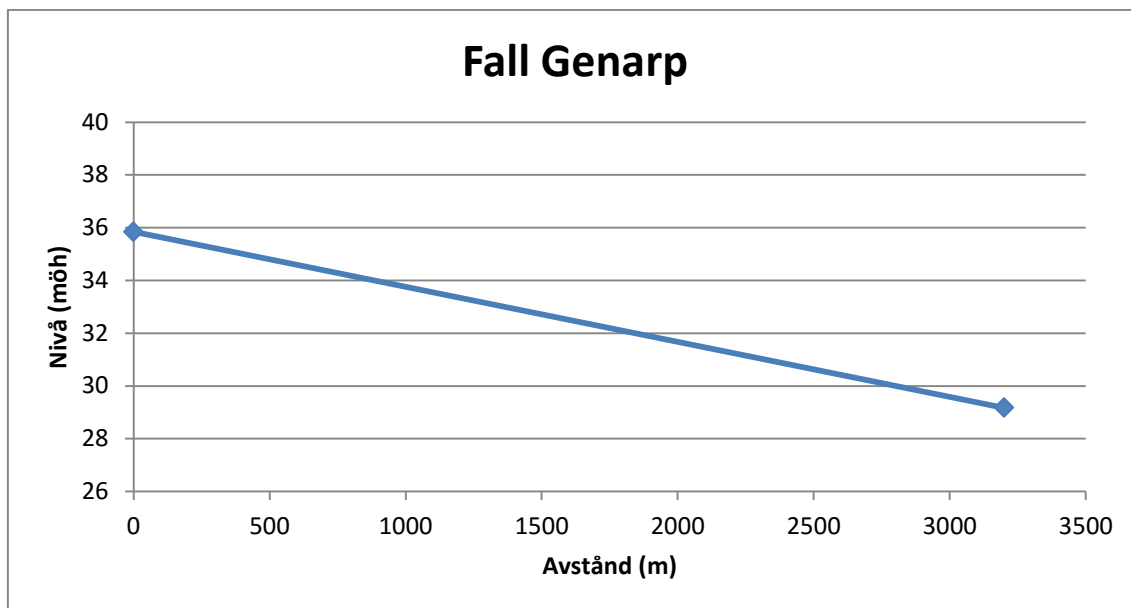
Figur 37. Oregrerad sträcka av Höje å förbi Genarp.

Figur 38. Höje å förbi Genarp. Träd på både norra och södra sidan av ån vilket ger bra beskuggning och lägre vattentemperaturer.

Figur 39. Höje å förbi Genarp. Grenar och träd i åfåran kan orsaka dämning i systemet.

Figur 40. Fallet på sträckan förbi Genarp.

Figur 41. Höje å förbi Genarp. Varierande bottensubstrat på sträckan. Här ett parti med grus och sten.

Nedströms Härkebergasjön

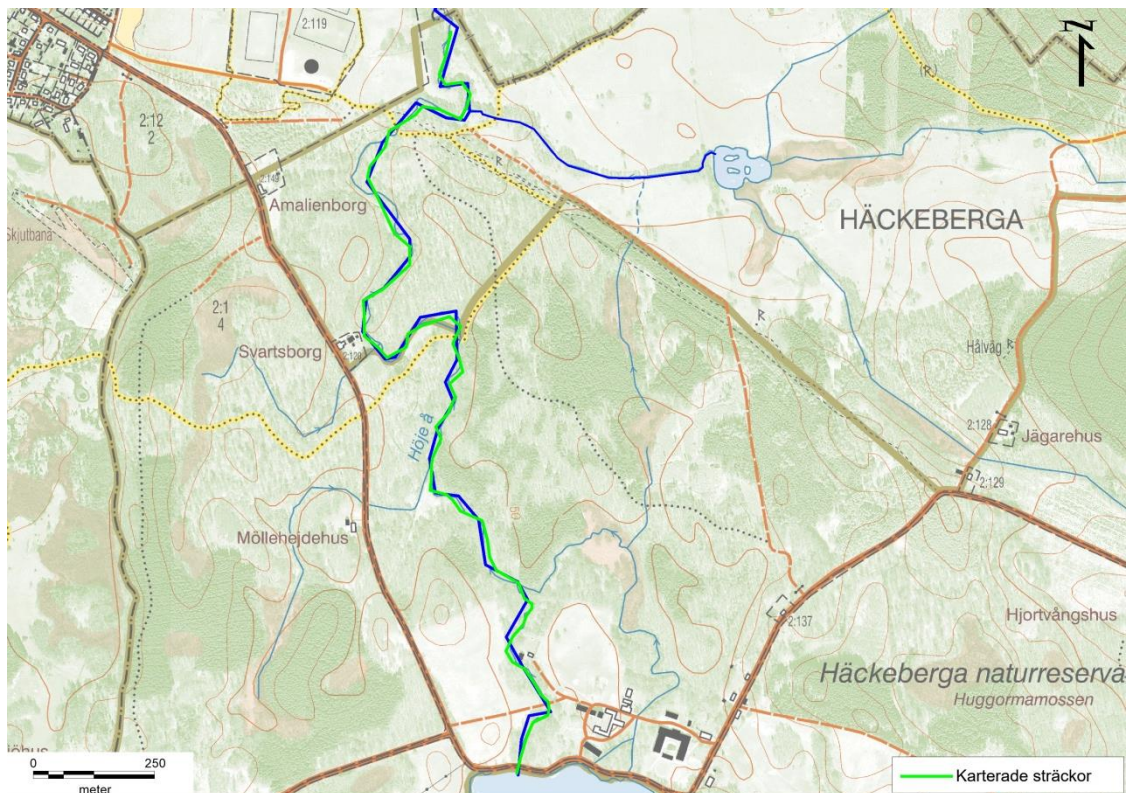
Beskrivning

Från Härkebergasjön utlopp till Genarp har en ca 2 700 m oreglerad sträcka av Höje å karterats (se figur 42).

Sträckan nedströms Härkebergasjön har med stor sannolikhet lämnats fri för utveckling. Lugna partier växlas med strömsträckor (se figur 43). På den 2 700 m långa sträckan är höjdskillnaden ca 10 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 4 ‰ (se figur 44). Mjukbotten varierar med hårbotten och på vissa sträckor finns det mycket block i åfåran (se figur 45). På hela sträckan kantas ån av skog och beskuggningen är därför god (se figur 45). På sträckan ligger på vissa ställen träd och grenar i åfåran men dessa bedöms inte påverka omgivande mark negativt (se figur 46). Det finns en kvarnränna i de nedre delarna av sträckan. Vid inloppet till kvarnrännan finns ett dämme för att säkerställa att en viss del av flödet rinner genom rännan (se figur 47).

Åtgärder/skötsel

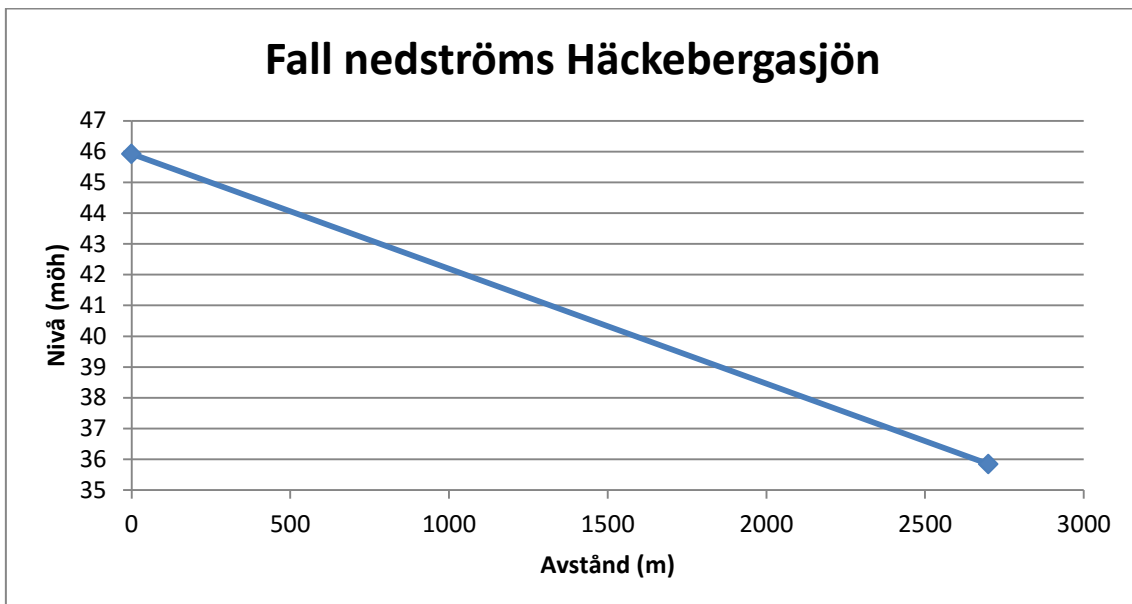
Det bedöms inte finnas något behov av skötsel på sträckan. Sträckan bör fortsätta att utvecklas utan ingrepp.

Figur 42. Karterad sträcka nedströms Härkebergasjön.

Figur 43. Höje å nedströms Häckebergasjön. Ett lugnt parti av Höje å nedströms Häckebergasjön.

Figur 44. Fallet på Höje å från Häckebergasjön till Genarp är nästan 4 %.

Figur 45. Höje å nedströms Häckebergasjön. En väldigt fin del av Höje å med mycket block och stenar. Hela den karterade sträckan rinner genom skog.

Figur 46. Höje å nedströms Häckebergasjön. Grenar ligger på vissa ställen i åfåran men dessa bedöms inte ha någon stor påverkan på vattenflödet.

Figur 47. Höje å nedströms Häckebergasjön. Dämnet vid inloppet till kvarnrännan uppströms Genarp.

Kartering biflöden

Önnerupsbäcken – Laxmans Åkarp

Beskrivning

I Önnerupsbäcken vid Laxmans Åkarp är en kort sträcka på 200 m oreglerad (se figur 48).

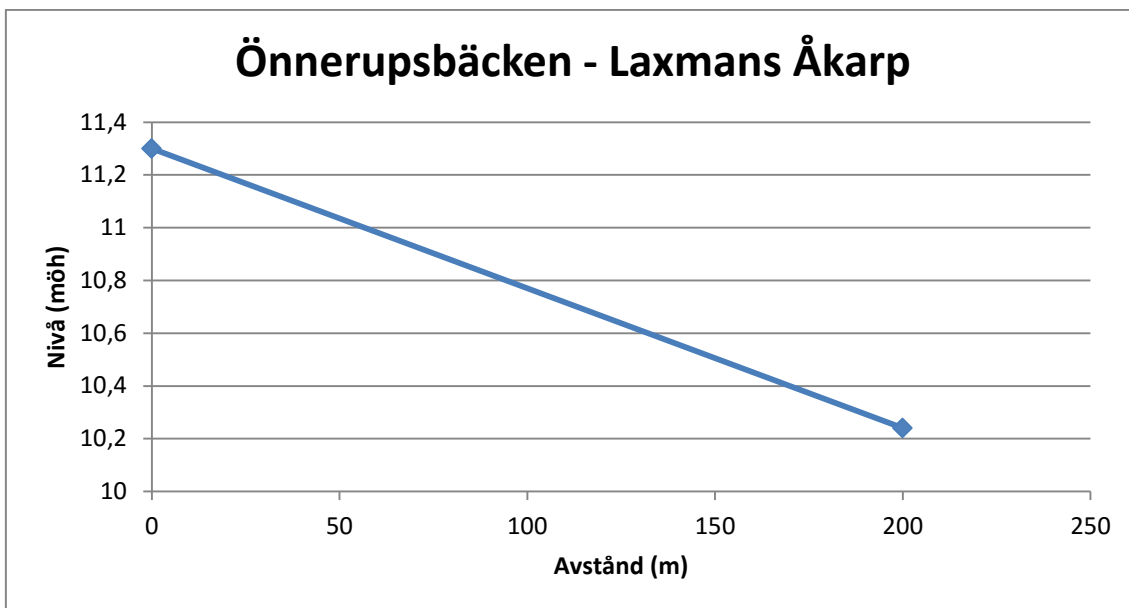
Bäcken har på sträckan med stor sannolikhet vid något tillfälle grävts om och rätats. Sträckan är dock inte reglerad i något dikningsföretag. På den ca 200 m långa sträckan är höjdskillnaden drygt 1 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på ca 5 ‰ (se figur 49). På en kort sträcka består botten av grus och sten i övrigt är det mest mjukbotten (se figur 50). Sträckan är rak och det finns enbart enstaka träd vilket medför att beskuggningen är dålig (se figur 51). Erosion påträffades på slänten på en kortare del av sträckan (se figur 52).

Åtgärder/skötsel

Vid fältkarteringen bedömdes det inte finnas något skötselbehov på sträckan. För att minska framtida eventuellt skötselbehov kan träd planteras för att öka andelen beskuggning och minska mängden vegetation i vattnet. Om erosionen på sträckan medför kraftig tillförsel av sediment och ett rensningsbehov uppstår kan erosionen åtgärdas genom att fasa av slänterna.

Figur 48. Oreglerad sträcka av Önnerupsbäcken vid Laxmans Åkarp.

Figur 49. Fallet vid Laxmans Åkarp.

Figur 50. Önnerupsbäcken vid Laxmans Åkarp. Kort strömsträcka med hårbotten.

Figur 51. Önnerupsbäcken vid Laxmans Åkarp. Den oreglerade sträckan är rak och beskuggningen är ytterst begränsad.

Figur 52. Önnerupsbäcken vid Laxmans Åkarp. Lite erosion av slänten.

Vallkärrabäcken – Lilleby

Beskrivning

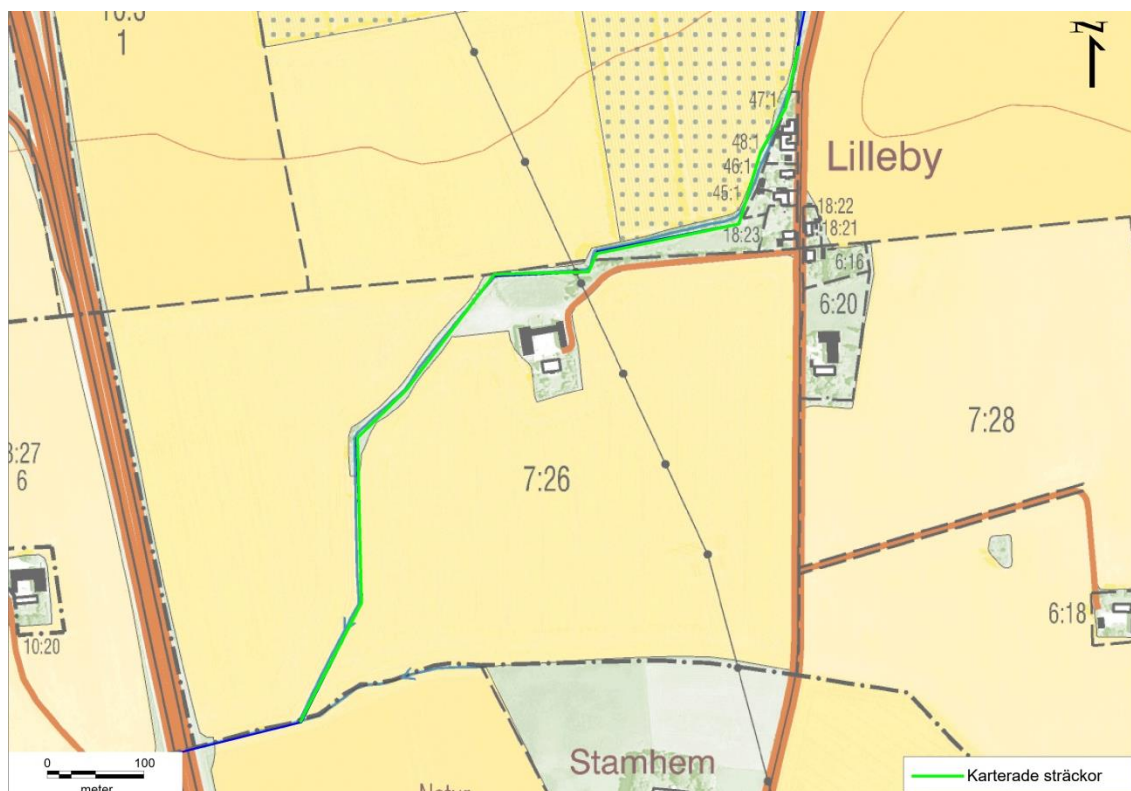
I Vallkärrabäcken vid Lilleby har en oreglerad sträcka på ca 1 000 m karterats (se figur 53).

Även denna sträcka har med stor sannolikhet rätats vid något tillfälle (se figur 54). Sträckan ingår trots detta inte i något dikningsföretag. Det påträffades en del erosion på sträckan, främst i de övre delarna (se figur 55). I de nedre delarna har fiskevårdsåtgärder genomförts, sten och grus har tillförts botten för att förbättra möjligheterna för öringlek. Erosionen har åtgärdats genom utläggning av stenmaterial i slänten där det tidigare har eroderat (se figur 56). Dessutom har träd planterats längs hela sträckan, dessa har dock blivit hårt betade av rådjur (se figur 57). På den 1 00 m långa sträckan är höjdskillnaden drygt 3 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på drygt 3 ‰ (se figur 58).

Åtgärder/skötsel

Vid fältkarteringen sågs inget behov av skötsel på sträckan. Den kraftiga erosionen i de övre delarna av sträckan kan medföra att bäcken behöver rensas i framtiden. Behovet av eventuell framtida skötsel skulle kunna minskas genom att erosionen åtgärdas t ex kan slänterna avfasa. Alternativt genom att man även här lägger ut stenmaterial i de utsatta slänterna. Om skötsel ska ske med hjälp av klippskopa är det lämpligare att använda större block eller stenar som erosionskydd istället för stenkross.

Beskuggningen som skulle skapats med de träd som planterades är fortfarande önskvärd och en ny plantering av träd hade varit positiv för den biologiska mångfalden i bäcken. För att säkerställa en lyckad etablering av plantorna bör ytterligare skyddsåtgärder för att minska betet från rådjuren vidtas.

Figur 53. Oreglerad sträcka av Vallkärrabäcken vid Lilleby.

Figur 54. Vallkärrabäcken vid Lilleby. Sträckan är rak och har troligen rätats vid något tillfälle.

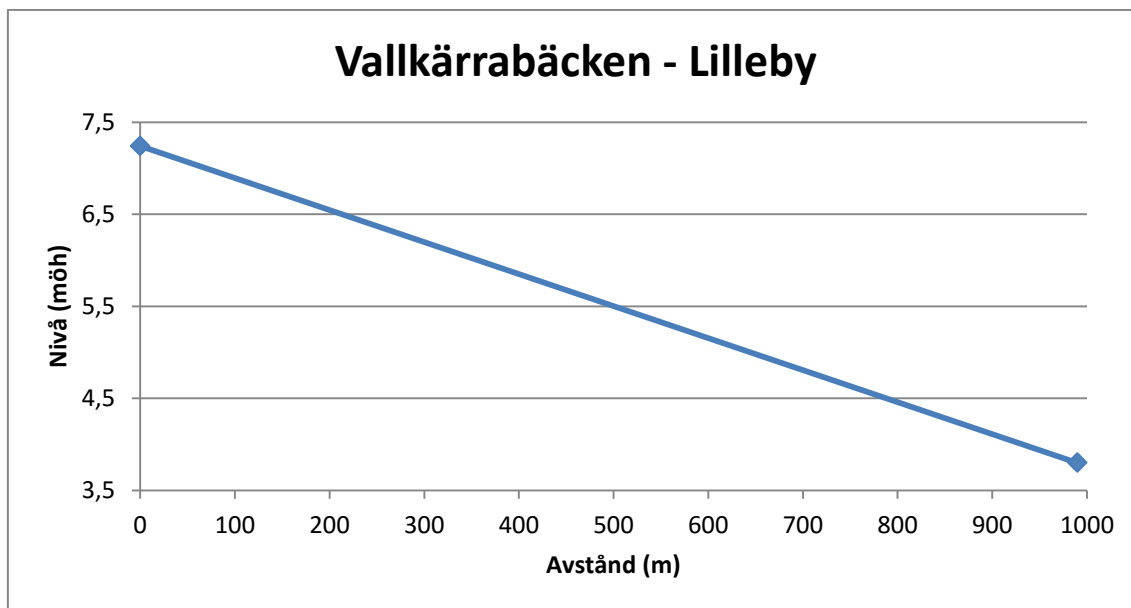
Figur 55. Vallkärrabäcken vid Lilleby. Erosion av slänten i de övre delarna av sträckan.

Figur 56. Vallkärrabäcken vid Lilleby. Stenkross har lagts i slänten för att motverka fortsatt erosion.

Figur 57. Vallkärrabäcken vid Lilleby. Träden som planterades längs sträckan har till stor del blivit uppätta av rådjur.

Figur 58. Fallet på sträckan förbi Lilleby.

Vallkärrabäcken – Vindfälle gård

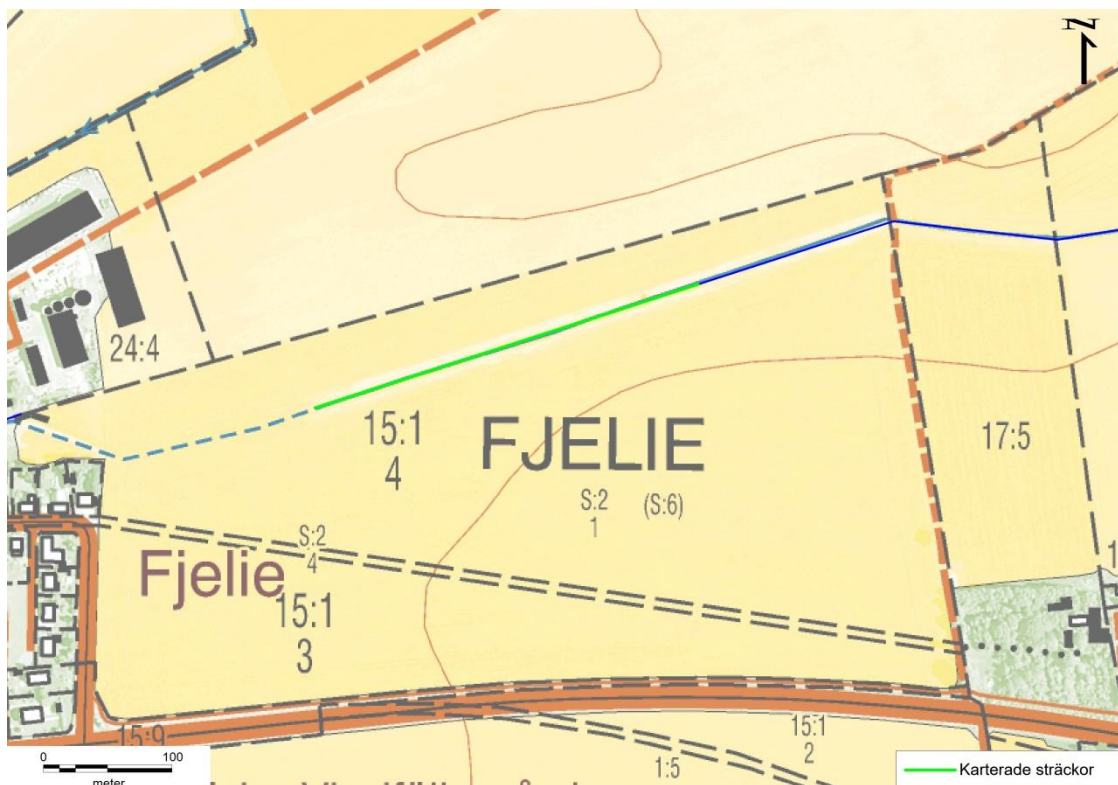
Beskrivning

En 300 m lång sträcka av Vallkärrabäcken vid Vindfälle gård har karterats (se figur 59).

Sträckan vid Vindfälle gård är rak och har även den en gång rätats, men ingår inte i dagsläget i något diktningföretag (se figur 60). Det finns inga träd längs sträckan som bidrar till att beskugga bäcken. På denna sträcka har också gjorts fiskevårdsåtgärder och flera lekbottnar har anlagts (se figur 61). Dessutom har erosion motverkats genom avfasning och utläggning av stenkross i slänten (se figur 62). På den 300 m långa sträckan är höjdskillnaden drygt 1 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 4 ‰ (se figur 63).

Åtgärder/skötsel

Åtgärder har tidigare genomförts på sträckan för att förbättra bottenförhållandena för bland annat öring. Dessutom bidrar avfasningen och utläggningen av stenmaterial i slänten sannolikt till att mindre sediment tillförs diket och på så vis krävs mindre skötsel. För att minska eventuellt framtida skötselbehovet ytterligare och samtidigt gynna den biologiska mångfalden kan träd planteras på bäckens södra sida.

Figur 59. Oregerad sträcka av Vallkärrabäcken vid Vindfälle gård.

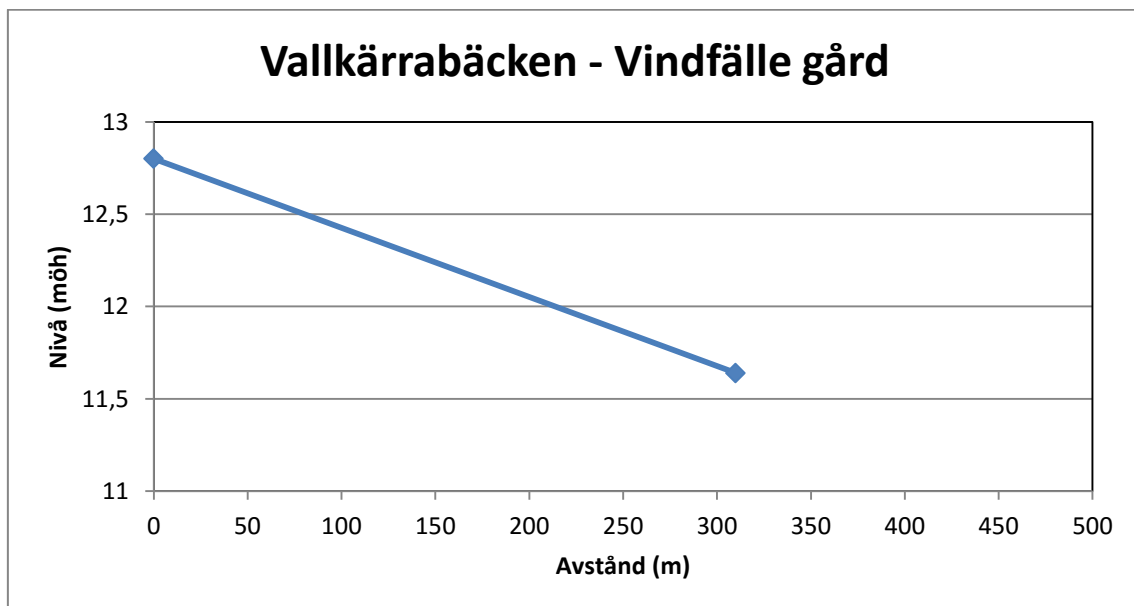
Figur 60. Vallkärrabäcken vid Vindfälle gård. Bäcken är rak och det finns inga träd som ger skugga.

Figur 61. Vallkärrabäcken vid Vindfälle gård. Fiskevårdsåtgärder har gjorts på sträckan, grus och sten har tillförts botten. Fotot är taget i samband med åtgärdens genomförande. Fotograf: Håkan Björklund, Ekologgruppen

Figur 62. Vallkärrabäcken vid Vindfälle gård. Slänten har avfasats till höger i fotot och till vänster har sten lagts i slänten för att motverka fortsatt erosion. Avfasningen är nyligen genomförd vid tillfället för fotograferingen. Fotograf: Håkan Björklund, Ekologgruppen

Figur 63. Fallet på sträckan vid Vindfälle gård är nästan 4 %.

Vallkärrabäcken – Fjelle Boställe

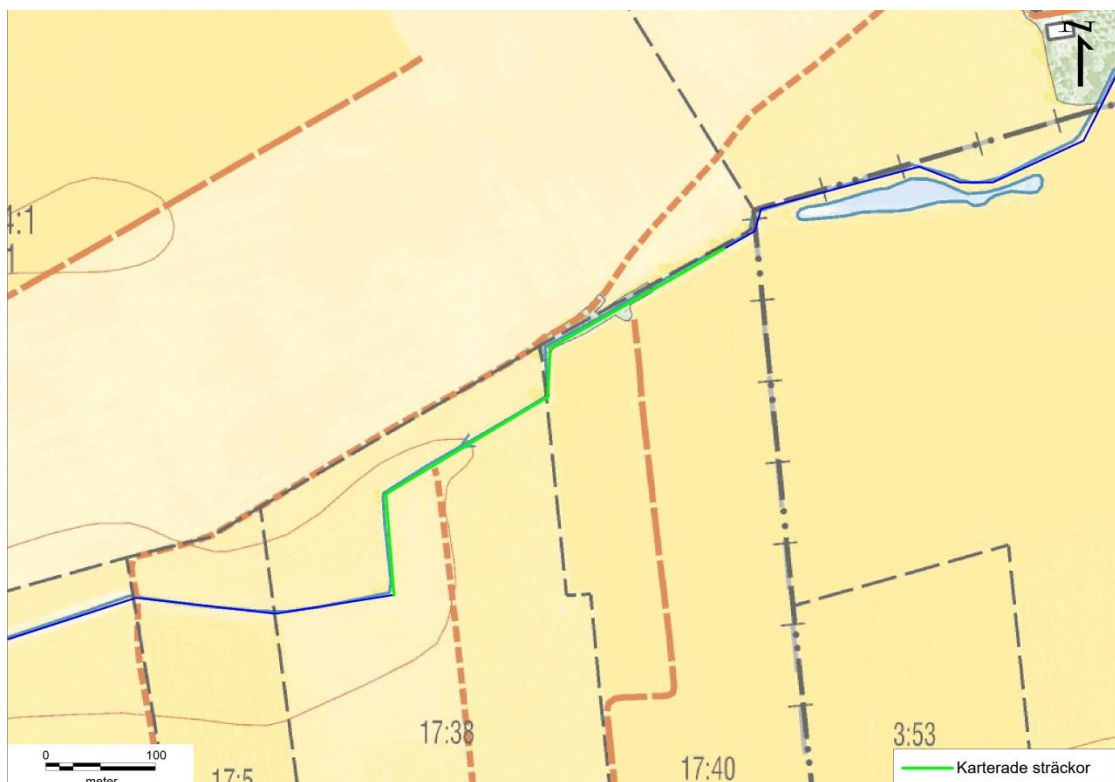
Beskrivning

Ytterligare en oreglerad sträcka i Vallkärrabäcken, nedströms Fjelle boställe, har fältkarterats (se figur 64). Sträckan är nästan 500 m.

Denna sträcka har troligen rätats vid något tillfälle och är idag ett rakt dike med dålig beskuggning (se figur 65). Det är tämligen mycket vegetation i bäcken och på slänterna dominerar pestskräp. Erosion påträffades på flera ställen längs sträckan (se figur 66). På den nästan 500 m långa sträckan är höjdskillnaden drygt 2 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 5 ‰ (se figur 67).

Åtgärder/skötsel

Det är troligt att det i dagsläget sker skötsel på sträckan. För att minska eventuellt framtida behov av skötsel kan träd planteras längs bäckens södra slänt för att minska vegetationen i åfåran. Beskuggningen skulle dessutom medföra positiva effekter på den biologiska mångfalden. Vidare är det bra fall på delar av sträckan och här hade det varit möjligt att lägga i mer grus och sten för att förbättra förutsättningarna för öringlek. Erosionen skulle kunna åtgärdas genom anläggande av tvåstegsdike, avfasning av slänten eller punktvisa insatser.

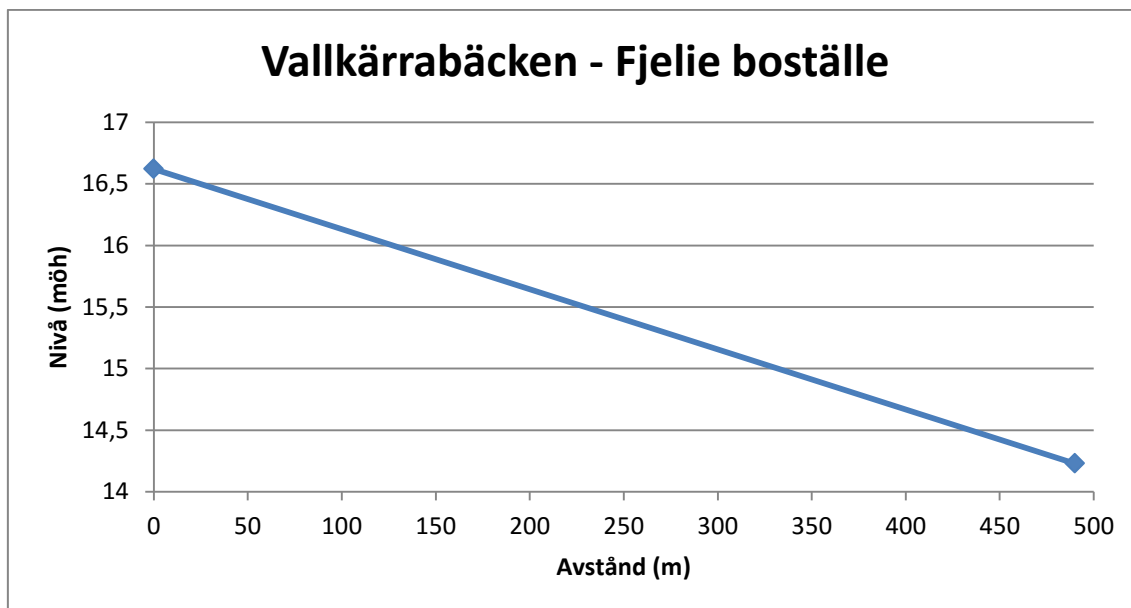
Figur 64. Oreglerad sträcka av Vallkärrabäcken nedströms Fjelle boställe.

Figur 65. Vallkärrabäcken nedströms Fjelle boställe. Rak sträcka med en del vegetation i bäcken. På slänterna dominerar den invasiva arten pestskräp.

Figur 66. Vallkärrabäcken nedströms Fjelle boställe. Början på erosion i kanten. Åkern brukas ända till kanten och kommer påverkas negativt om erosionen får fortsätta.

Figur 67. Fallet på sträckan nedströms Fjelle Boställe är nästan 5 %.

Råbydiket – Utloppet i Höje å

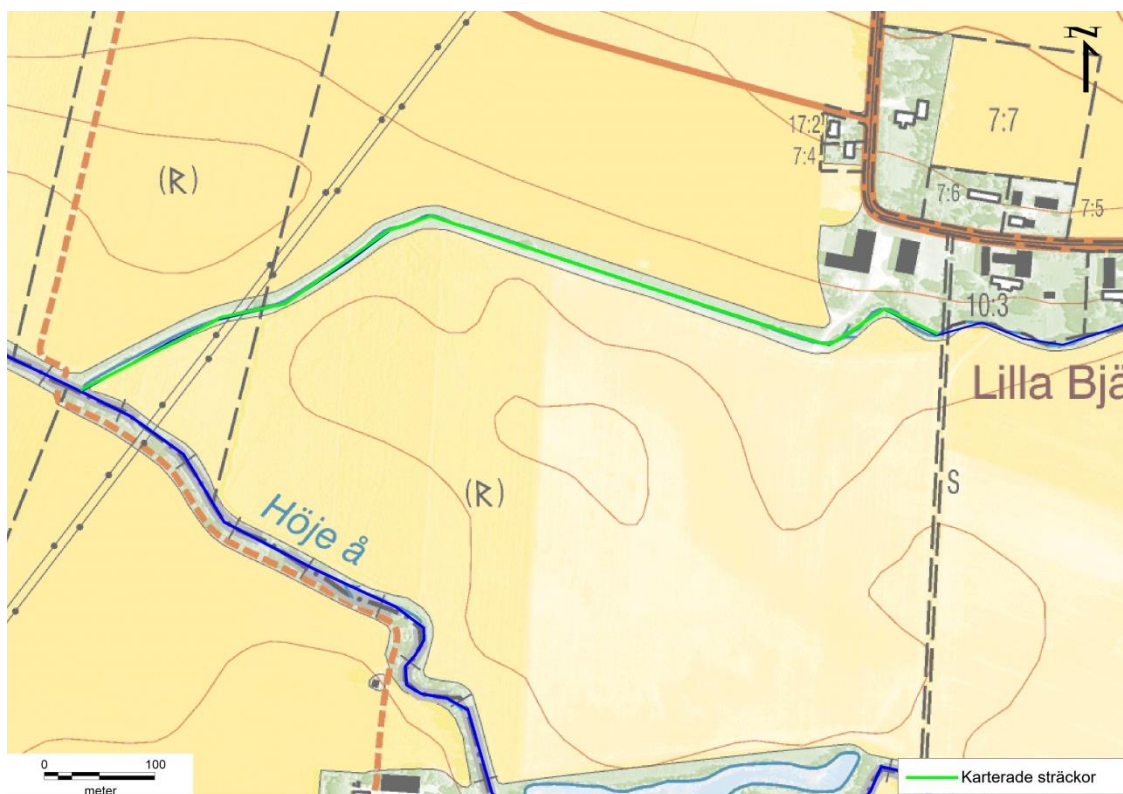
Beskrivning

Råbydikets nedre delar från mynningen i Höje å till Lilla Bjällerup ingår inte i något diktningföretag (se figur 68). Sträckan är ca 850 m.

Råbydiket har vid något tillfälle grävts och rätats. På sträckan har slänterna eroderat något och det växer en del vegetation i diket (se figur 69 och 70). Vidare är sträckan dåligt beskuggad, det finns enstaka pilar på norra sidan i den övre delen av sträckan (se figur 69 och 71). På den drygt 800 m långa sträckan är höjdskillnaden 2,5 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på nästan 3 ‰ (se figur 72). Botten bestod till stor del av hårdmaterial som var överlagrat med lera.

Åtgärder/skötsel

Enligt arrendatorn krävs det ingen skötsel på sträckan för att bibehålla diket avvattnande förmåga. För att gynna den biologiska mångfalden hade man kunnat plantera träd längs diket södra slänt och på så vis minska vegetationen i diket samt sänka vattentemperaturen. I de övre delarna är det bra fall och här hade det varit möjligt att förbättra bottenförhållandena genom att lägga i mer sten och grus. Genom att minska erosionen kan bottenförhållandena ytterligare förbättras genom att botten inte slammar igen.

Figur 68. Oreglerad sträcka av Råbydiket.

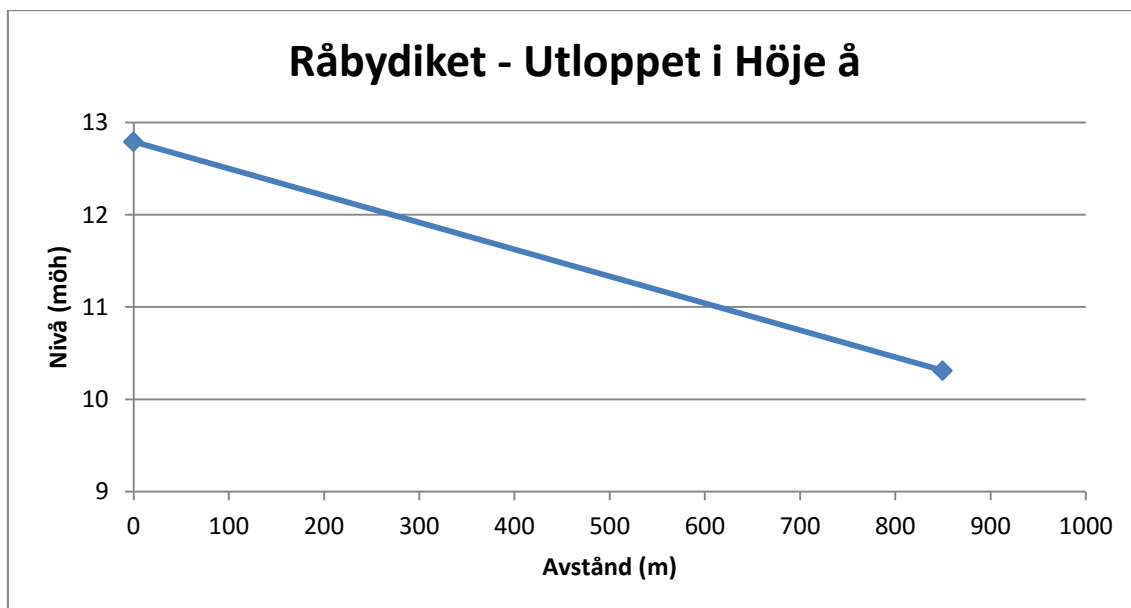
Figur 69. Råbydiket vid mynningen i Höje å. Några pilar längs dikets norra sida. På den södra sidan är slänterna branta vilket medför att risken för erosion ökar.

Figur 70. Råbydiket vid mynningen i Höje å. Erosion av dikets norra slänt. På fotot syns även en del vegetation i diket.

Figur 71. Råbydike vid mynningen i Höje å. Rakt dike utan någon beskuggning.

Figur 72. Fall på Råbydikets nedre delar.

Råbydiket – Stora Bjällerup

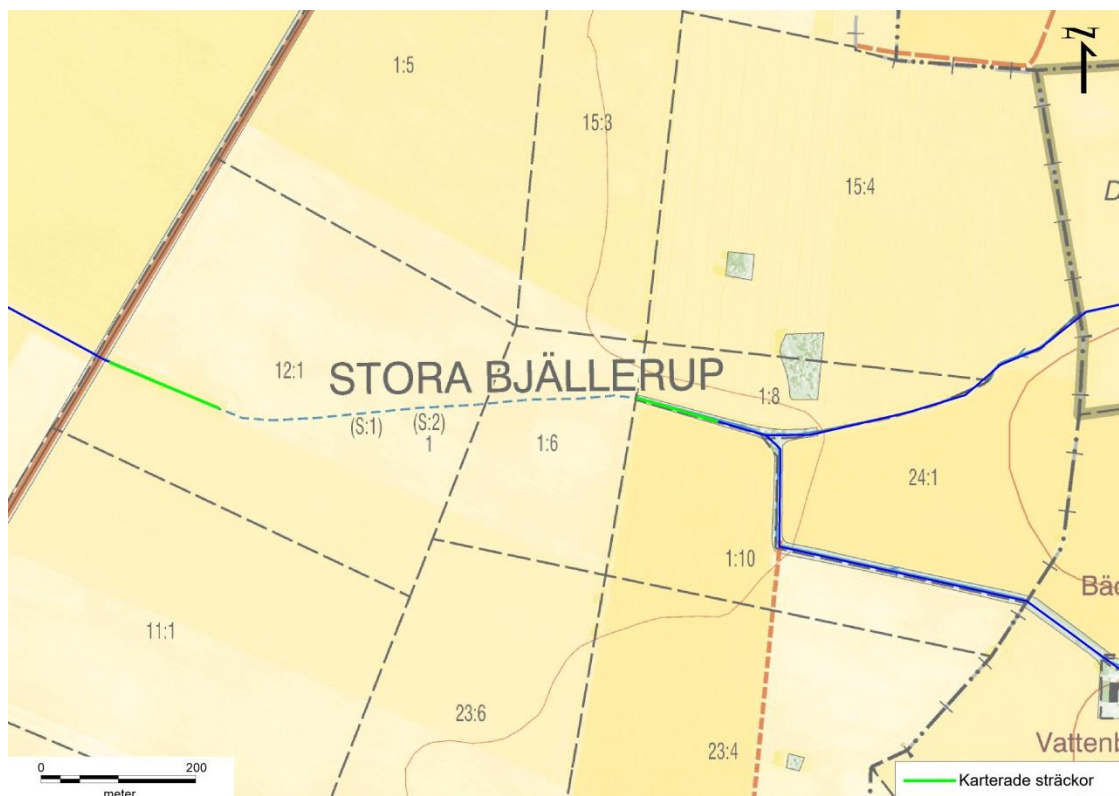
Beskrivning

I Råbydiket är ytterligare en kort sträcka oreglerad (se figur 73). Sträckan är uppdelad i två kortare delsträckor där den närmast vägen har karterats i fält. Sträckorna är 150 m respektive 100 m.

Denna korta sträcka är inte reglerad i något dikningsföretag men intrycket vid fältkarteringen är att det sköts på samma sätt som ett reglerat dike. Närmst diket fanns små vallar som troligen är skapade med rensmassor. På sträckan finns ett träd vilket inte gav någon beskuggning (se figur 74). Slänterna på diket är branta och det syns tydliga tecken på erosion (se figur 75). Stora stenar har lagts i diket där kulverten mynnar, kanske för att minska erosionen (se figur 75). På den 150 m långa sträckan är höjdskillnaden 0,5 m, vilket ger ett genomsnittligt fall på drygt 2 % (se figur 76).

Åtgärder/skötsel

Vid fältkarteringen upptäcktes inget behov av skötsel men det var tydligt att det sker rensningar av diket. För att minska eventuellt framtida behov av rensningar kan träd planteras längs diket södra sida för att minska vegetationen i diket. Vidare kan slänterna fhasas av för att minska tillförseln av sediment till diket vilket även det minskar behovet av att rensa diket.

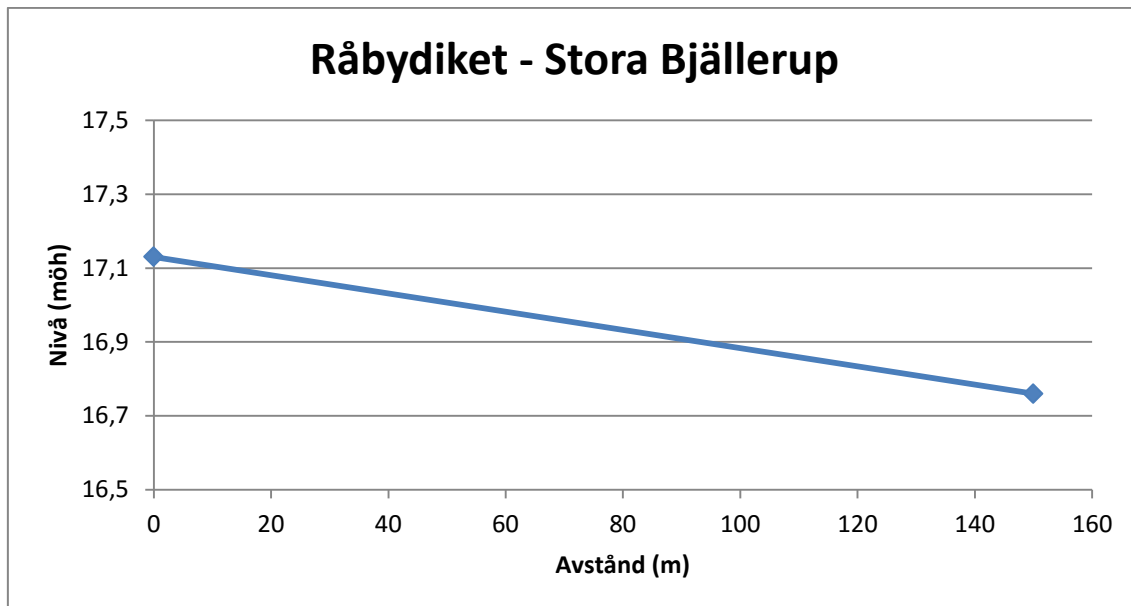
Figur 73. Oreglerad sträcka av Råbydiket.

Figur 74. Råbydiket vid stora Bjällerup. Rakt dike med ett träd som inte ger så mycket skugga.

Figur 75. Råbydiket vid stora Bjällerup. Branta slänter med erosion. Stora stenar/block har lagts i diket troligen för att minska erosionen vid kulvertens mynning.

Figur 76. Fallet på den del av Råbydiket som är närmst vägen.

Diskussion och slutsatser

De oreglerade sträckorna i huvudfåran med undantag för sträckan genom Lomma har troligen aldrig reglerats eller åtminstone fått utvecklas fritt under en längre tid. Dessa sträckor är fina och varierande och det bedöms inte finnas något behov av skötsel. I biflödena har de oreglerade sträckorna vid något tillfälle rätats även om de inte ingår i något dikningsföretag. Flera av dessa sträckor sköts troligen som om de vore ett dikningsföretag med regelbundna rensningar. För flera av dessa sträckor bedöms åtgärder som trädplantering och åtgärder för att minska erosionen som möjliga. Dessa åtgärder skulle dels minska framtida behov av skötsel, dels även gynna den biologiska mångfalden. I nedanstående tabell finns en sammanfattning med behov och åtgärdsförslag för de karterade sträckorna.

Orsaken till att flera av de oreglerade sträckorna har förblivit oreglerade kan bero på att fallet är bra och att igenväxningen och igenslamning därmed är ett mindre problem än på sträckor med sämre fall. Fallet som har angetts för de olika sträckorna är ett genomsnittligt fall för hela sträckan. Då alla sträckor är varierande med strömpartier och lugna partier är fallet på kortare delsträckor ibland större och ibland mindre än det genomsnittliga fallet på sträckan. För att fallet ska passa för att skapa lekmiljöer för öring bör det vara större än 3 promille och gärna upp mot 6 promille, vilket det är på flera kortare sträckor även om det genomsnittliga fallet inte är så stort.

Helhetsperspektiv Höje å
Kartering av oreglerade sträckor och förslag för förbättrad biologisk mångfald

Sträcka	Längd (m)	Fall (‰)	Beskrivning	Åtgärdsförslag/skötselbehov
Höje å - Genom Lomma	2 500	1	Rinner genom tätbebyggt område. Trots att sträckan inte ingår i ett dikningsföretag kan den inte utvecklas fritt. En ca 10 m bred sumpskog tillför vissa biologiska värden till ån.	Inget skötselbehov
Höje å - Trolleberg 1	900	2	Nedströms den återmeandrade delen av Höje å. Sträckan har troligen fått utvecklas fritt de senaste åren. Varierad sträcka när det gäller bottensubstrat, flödes hastighet och beskuggning.	Avfasning, släntskoning
Höje å - Trolleberg 2	750	2 – 3	Uppströms den återmeandrade sträckan av Höje å. Varierande strömförhållande. Även på sträckor med bra fall består botten främst av lera men det finns större stenar vid sidan av ån vilket kan tyda på att det tidigare har skett rensningar.	Trädplantering
Höje å - Nedströms Alberta	1 200	1	Fin och varierad sträcka av Höje å där ån tillåts meandra. Det finns vissa tecken på erosion och lite träd och grenar som ligger i åfåran och kan orsaka viss dämning.	Möjligen rensning av nedfallna träd och grenar, endast om dessa orsakar problem för markavvattningen.
Höje å - Esarp	1 300	2	Fin och varierad sträcka av Höje å. Det finns flera kraftiga meanderbågar och det har börjat bildas en korvsjö på sträckan. Viss erosion och en del träd och grenar i åfåran påträffades under karteringen. Ett dämme finns vid Alberta kvarn. Dämnet är ett vandringshinder för fisk och det har anlagts ett omlöp på platsen.	Möjligen rensning av nedfallna träd och grenar, endast om dessa orsakar problem för markavvattningen.
Höje å - Nedströms Gödelövsbäcken	500	2	Det har tidigare gjorts fiskevårdsåtgärder på sträckan som tillförsel av sten och grus samt plantering av träd. Tidigare erosion har också åtgärdats.	Inget skötselbehov
Höje å - Genarp	3 200	2	En väldigt fin och varierad sträcka när det gäller fall och bottensubstrat. Längs större delen av sträckan är ån beskuggad av träd på båda sidorna.	Inget skötselbehov
Höje å - Nedströms Håckebergasjön	2 700	4	Fin sträcka av Höje å som rinner genom skogen nedströms Håckebergasjön. Det finns ett mindre dämme på sträckan vid inloppet till kvarnrännan. Dämnet bedöms inte vara något vandringshinder.	Inget skötselbehov

Helhetsperspektiv Höje å
Kartering av oreglerade sträckor och förslag för förbättrad biologisk mångfald

Önnerupsbäcken - Laxmans Åkarp	200	5	En grävd sträcka med dålig beskuggning och vissa erosionsproblem.	Trädplantering, avfasning
Vallkärrabäcken - Lilleby	1 000	3	Rätad sträcka med bra fall där det har gjorts fiskevårdsåtgärder på delar av den karterade sträckan. På de övre delarna av sträckan påträffades det kraftig erosion vid tillfället för karteringen. Träden som planterats längs sträckan har betats hårt av rådjuren och etableringen har därav misslyckats	Avfasning, trädplantering
Vallkärrabäcken - Vindfälle Gård	300	4	En rätad sträcka med bra fall där det tidigare har gjorts fiskevårdsåtgärder. Sten och grus har tillförts botten och erosionsbenägna slänter har avfasats eller erosionsskyddas genom att trycka in sten i slänten.	Trädplantering
Vallkärrabäcken - Nedströms Fjelle Boställe	500	5	En rätad sträcka med bra fall. Det är dålig beskuggning på sträckan och därav en del vegetation i bäckfåran. Erosion påträffades på flera ställen längs sträckan	Trädplantering, avfasning, tillförsel av sten och grus till botten som en fiskevårdsåtgärd
Råbydiket - Utloppet i Höje å	850	3	Rak sträcka med dålig beskuggning och bitvis kraftig erosion på slänterna. Det fanns mycket hårdbotten längs sträckan som var överlagrat av lera.	Avfasning/tvästegsdike, trädplantering
Råbydiket - Stora Bjällerup	150 +100	2	Korta raka sträckor som binds samman med en kulvert. Diket rensas troligen regelbundet då det finns en liten vall längs diket som antagligen har skapats av rensmassor. Det är dålig beskuggning på sträckan med något enstaka träd. Det finns även tecken på erosion i slänten.	Avfasning, trädplantering

Bilaga 1.

Fältprotokoll oreglerade sträckor	
Vattendrag/sträcka	
Erosion	
Fall dåligt medelmåttigt bra	
Bottensubstrat Hård/mjukbotten djup på substratet	
Beskuggning andel med träd n/s/v/ö	
Fördämning hinder markavvattning	
Skyddszoner	
Bedömning skötselbehov	